

1. PODNIK A PODNIKANIE

1. Charakterizujte podnik, jeho ekonomickú samostatnosť, právnu subjektivitu a okolie.

Podnik je základnou hospodárskou jednotkou v národnom hospodárstve. Využíva výrobné faktory (vstupy) na výrobu statkov a služieb (výstupov), určených na predaj a uspokojovanie potrieb.

Základnými zložkami podniku sú:

- **osobné zložky** (zamestnávateľa a zamestnanci podniku),
- **hmotné zložky** (hmotné statky, tzv. fyzický kapitál, napr. stroje, materiál),
- **nehmotné zložky** (nehmotné statky, napr. ochranná známka, licencie).

Ekonomická samostatnosť podniku sa prejavuje slobodou v podnikaní a zodpovednosťou za výsledky hospodárenia. Podnik sám rozhoduje o otázkach, ktoré sa ho týkajú, napríklad o predmete svojej činnosti, o obchodnom mene a právnej forme, o hospodárení s majetkom, o množstve a cenách vyrábaných výrobkov, o svojich dodávateľoch a i.

Právna subjektivita podniku znamená, že podnik má právo samostatne a vo vlastnom mene vstupovať do právnych vzťahov s inými subjektmi. Preberá na seba záväzky a sám nesie zodpovednosť za ich plnenie. Uplatňuje ju napríklad pri uzatváraní zmlúv s dodávateľmi a odberateľmi, so zamestnancami, pri platení daní a i.

Okolie podniku tvoria prvky, ktoré sa nachádzajú mimo podniku a s ktorými má vzťahy (napr. štát a miestna samospráva, finančné inštitúcie, dodávateľia, odberatelia, verejnosť, konkurencia).

2. Charakterizujte funkcie podniku.

Ekonomická funkcia – spočíva vo výrobe statkov a poskytovaní služieb. Zahŕňa:

- **zásobovaciú funkciu** (napr. obstaranie materiálu na výrobu),
- **výrobnú funkciu** (napr. premenu materiálu na výrobky),
- **odbytovú funkciu** (napr. predaj hotových výrobkov),
- **personálnu funkciu** (napr. výber zamestnancov),
- **vedecko-technickú funkciu** (napr. výskum a vývoj nových výrobkov) a i.
- **finančnú funkciu** (napr. obstaranie finančných prostriedkov).

Mimoekonomická funkcia – nesúvisí priamo s hospodárskou činnosťou podniku. Zahŕňa:

- **sociálnu funkciu** (napr. vytváranie pracovných podmienok na pracovisku),
- **bezpečnostnú funkciu** (napr. zabezpečenie ochranných pracovných pomôcok),
- **ekologickú funkciu** (napr. používanie ekologických výrobných postupov),
- **kultúrno-spoločenskú funkciu** (napr. organizovanie kultúrnych akcií pre zamestnancov),
- **vzdelávaciu funkciu** (napr. zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov organizovaním školení) a i.

3. Charakterizujte typy podnikov podľa vybraných kritérií.

1. Podniky podľa formy vlastníctva:

- **súkromné podniky** – majú presne určeného vlastníka, v trhovej ekonomike sa vyskytujú najčastejšie;
- **verejné podniky** – tvoria verejné štátne podniky (vlastníkom je štát) a verejné samosprávne podniky (vlastníkom je samosprávny celok, napr. obec, kraj);
- **zmiešané podniky** – sú kombináciou súkromných a verejných podnikov. Časť majetku vlastní súkromné osoby a časť štát alebo samosprávny celok.

2. Podniky podľa zamerania (cieľa):

- **ziskové podniky** – zameriavajú sa na vytváranie zisku, sú väčšinou v súkromnom vlastníctve;
- **neziskové organizácie** – zameriavajú sa najmä na služby pre obyvateľov, nie na tvorbu zisku (napr. vzdelávacie, sociálne, zdravotné služby). Sú prevažne vo verejnom vlastníctve. Patria sem napríklad rozpočtové organizácie (nemajú vlastné príjmy, na svoju činnosť dostávajú prostriedky z príslušného rozpočtu, vyskytujú sa napr. v oblasti školstva, zdravotníctva), príspevkové organizácie (ich výdavky sú zvyčajne vyššie ako príjmy z ich činnosti, preto dostávajú príspevky z príslušného rozpočtu, pôsobia napr. v oblasti kultúry).

3. Podniky podľa charakteru výkonov (konečného výsledku):

- **výrobné podniky** – napríklad poľnohospodárske podniky, stavebné podniky, strojárské podniky, podniky vyrábajúce spotrebné statky, energetické podniky a i.;
- **podniky služieb** (nevýrobné podniky) – napríklad obchodné podniky, banky a poisťovne, dopravné podniky, stravovacie a ubytovacie podniky a i.

4. Podniky podľa veľkosti:

- **mikropodniky** – zamestnávajú od 0 – 9 zamestnancov, pôsobia napríklad v oblastiach obchodu, remesiel a i.;
- **malé podniky** – zamestnávajú do 49 zamestnancov, pôsobia napríklad v oblastiach obchodu, remesiel, v priemysle tam, kde sa nevyžaduje veľkovýroba a i.;
- **veľké podniky** – zamestnávajú 51 a viac zamestnancov, pôsobia napríklad v hutníctve, v strojárstve, v energetike a i.

Na určenie veľkosti podniku sa používajú aj ďalšie kritériá, napríklad výška dosiahnutého obratu, veľkosť majetku alebo kapitálu, výška zisku a i.

5. Podniky podľa právnej formy podnikania:

- **podnik jednotlivca** – vyskytuje sa najmä pri podnikaní živnostníkov a jednotlivcov, ktorí podnikajú na základe osobitných predpisov (napr. tlmočníci, poľnohospodári);
- **obchodné spoločnosti** – zakladajú sa najmä s cieľom spoločne podnikat (napr. akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným);
- **družstvá** – vytvárajú sa s cieľom podnikat alebo zabezpečovať iné potreby svojich členov (napr. výstavbu bytov);
- **osobitné formy podnikania** – napríklad tiché spoločenstvo, združenie osôb na spoločné podnikanie.

4. Charakterizujte podnikový transformačný proces a podnikové výrobné faktory.

Podnikový transformačný proces predstavuje činnosti zamerané na premenu vstupov na výstupy. Jeho základnými fázami sú:

- obstarávanie vstupov,
- vytváranie podnikových výkonov (statkov, služieb),
- odbyt (predaj statkov, služieb).

Podnikové výrobné faktory sú vstupy, pomocou ktorých prebieha podnikový transformačný proces. Najdôležitejšími výrobnými faktormi sú:

- **elementárne (základné) podnikové výrobné faktory** – predstavujú základné vstupy, bez nich by podnikový transformačný proces nemohol prebiehať. Sú to výkonné pracovné sily (zaoberajú sa výrobou výrobkov a obsluhou strojov, zariadení) a majetok;
- **dispozitívne (odvodené) podnikové výrobné faktory** – sú to pracovné sily, ktoré zabezpečujú riadenie podnikového transformačného procesu, t. j. plánovanie, organizovanie, vedenie ľudí a kontrolu.

Transformačný proces musí prebiehať efektívne.

Efektívnosť môžeme zabezpečiť:

- **maximalizáciou výstupov** – s určenými vstupmi dosiahnuť maximálne výstupy,
- **minimalizáciou vstupov** – určené výstupy zabezpečiť s minimálnymi vstupmi,
- **optimalizáciou vstupov a výstupov** – dosiahnutý výstup má byť primeraný vloženým vstupom.

5. Charakterizujte podnikanie a vymenujte právne normy, ktoré upravujú podnikanie v SR.

Podnikanie je sústavná činnosť, ktorú vykonáva podnikateľ samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, s cieľom dosiahnuť zisk.

Podnikanie v SR upravujú tieto **základné právne normy**: Obchodný zákonník, Občiansky zákonník a zákon o živnostenskom podnikaní.

6. Vysvetlite rozdiel medzi fyzickou a právnickou osobou.

Fyzická osoba je každý človek. Má spôsobilosť na práva a povinnosti, ktorá vzniká narodením a zaniká smrťou (napr. právo na lekárske ošetrovanie, povinnosť absolvovať základnú školskú dochádzku). Môže mať aj spôsobilosť na právne úkony, ktorú získa dovŕšením 18 rokov života (napr. volebné právo). Rozlišujeme podnikateľskú a nepodnikateľskú fyzickú osobu.

Právnická osoba je spoločenským útvarom, ktorý vytvoril jednotlivec alebo jednotlivci, prípadne organizácie. Vzniká dňom zápisu do obchodného alebo iného registra. Má spôsobilosť na práva a povinnosti a spôsobilosť na právne úkony, ktoré nadobúda dňom vzniku.

7. Uvedte charakteristické znaky podnikateľa.

Podnikateľ je:

- právnym subjektom;
- vykonáva činnosť sústavne;
- vykonáva činnosť samostatne;
- určuje predmet podnikania;
- nesie podnikateľské riziko a podniká na vlastný účet;
- hospodári s majetkom;
- jeho základným cieľom je dosahovanie zisku.

8. Uvedte, kto je podnikateľom podľa Obchodného zákonníka.

Podľa Obchodného zákonníka je podnikateľom:

- fyzická osoba, ktorá podniká na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení (napr. obuvník);
- fyzická osoba, ktorá podniká podľa osobitných predpisov (napr. lekár);
- fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku činnosť (napr. samostatne hospodáriaci roľník);
- právnická osoba, ktorá je zapísaná v obchodnom registri (napr. obchodná spoločnosť).

9. Vysvetlite, čo predstavuje právna forma podnikania. Vymenujte základné právne formy podnikania a osobitné formy spoločného podnikania v SR.

Právna forma podnikania predstavuje pravidlá, podľa ktorých sa musí podnikateľ riadiť, napríklad účasť na podnikaní, ručenie, vedenie a zastupovanie, kontrolu, rozdeľovanie zisku, založenie a vznik podniku, zrušenie a zánik podniku.

Základné právne formy podnikania sú: verejné podniky, podniky jednotlivcov, obchodné spoločnosti (osobné a kapitálové) a družstvá.

Osobitné formy podnikania sú: tiché spoločenstvo a združenie osôb na spoločné podnikanie.

10. Charakterizujte podnikateľský zámer a podnikateľský plán.

Podnikateľský zámer vyjadruje základnú stratégiu a ciele podnikateľskej činnosti.

Podnikateľský plán je podnikateľský zámer v písomnej podobe. Má niekoľko častí (napr. všeobecná charakteristika podnikateľského zámeru, t. j. predmet podnikania, miesto podnikania, organizácia riadenia, štruktúra zamestnancov, charakteristika produktov, cieľ podnikania; marketingový plán, finančný plán, analýza rizík a i.).

11. Charakterizujte zakladateľský rozpočet a vymenujte jeho časti.

Zakladateľský rozpočet určuje potrebu finančných prostriedkov na podnikanie a ich použitie.

Má dve časti:

- rozpočet potreby majetku a kapitálu na jeho financovanie,
- rozpočet nákladov a výnosov (ak je podnikateľ živnostníkom rozpočet príjmov a výdavkov).

12. Vysvetlite pojem obchodné meno a uveďte, aké obchodné mená rozlišujeme.

Obchodné meno predstavuje názov, pod ktorým podnikateľ vykonáva svoju podnikateľskú činnosť.

Rozlišujeme:

- obchodné meno fyzickej osoby (osobné a zmiešané obchodné meno),
- obchodné meno právnickej osoby (vecné obchodné meno).

13. Charakterizujte obchodný register a uveďte, aké údaje sa do neho zapisujú.

Obchodný register je verejný zoznam, do ktorého sa zapisujú zákonom stanovené údaje o podnikateľoch v SR.

Sú to tieto údaje: obchodné meno (u fyzickej osoby meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, bydlisko, miesto podnikania; u právnickej osoby sídlo), identifikačné číslo organizácie, predmet podnikania, právna forma podnikania, výška základného imania, štatutárny orgán, organizačná zložka, prokurista, dozorný orgán a i.

14. Vysvetlite pojmy štatutárny orgán, zastúpenie a prokúra.

Štatutárny orgán je oprávnený konať v mene podniku. Môže ho tvoriť jednotlivец (napr. konateľ) alebo kolektív (napr. predstavenstvo obchodnej spoločnosti). Zapisuje sa do obchodného registra.

Zastúpenie vzniká:

- na základe zákona (vyplýva napr. z pracovného zaradenia),
- na základe plnomocenstva (vzniká na základe dohody o plnomocenstve).

Rozlišujeme **všeobecné plnomocenstvo** (splnomocňuje na vykonávanie všetkých právnych úkonov) a **špeciálne plnomocenstvo** (splnomocňuje len na jeden právny úkon).

Prokúra je zvláštnym druhom zmluvného zastúpenia, pri ktorom podnikateľ udeľuje prokuristovi plnú moc na vykonávanie všetkých právnych úkonov, ktoré vznikajú pri prevádzke podniku. Zapisuje sa do obchodného registra. Prokurista sa podpisuje za svojím menom dodatkom p. p. (per prokura).

15. Vysvetlite rozdiel medzi založením a vznikom podniku a zrušením a zánikom podniku.

Založenie podniku súvisí s vypracovaním podnikateľského projektu. Podnik môže byť založený spoločenskou zmluvou (napr. v. o. s., s. r. o.), zakladateľskou listinou (napr. s. r. o., ak má 1 spoločníka) alebo zakladateľskou zmluvou (napr. a. s. založená dvomi alebo viacerými zakladateľmi).

Vznik podniku je deň ohlásenia živnosti (pri fyzickej osobe) alebo deň zápisu do obchodného registra (pri právnickej osobe).

Zrušenie podniku súvisí s ukončením činnosti podniku. Môže sa uskutočniť:

- **s likvidáciou** (zrušenie bez právneho nástupcu, t. j. v činnosti podniku sa nepokračuje; môže ísť o dobrovoľné ukončenie podnikateľskej činnosti alebo z dôvodu bankrotu),
- **bez likvidácie** (zrušenie s právnym nástupcom, t. j. v činnosti podniku pokračuje niekto iný; môže byť z dôvodu predaja, zlúčenia alebo rozdelenia podniku).

Zánik podniku je deň zániku živnostenského oprávnenia (pri fyzickej osobe) alebo deň výmazu z obchodného registra (pri právnickej osobe).

16. Charakterizujte živnosť a uveďte podmienky prevádzkovania živností.

Živnosť je sústavná činnosť, uskutočňovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, s cieľom dosiahnuť zisk alebo merateľný pozitívny sociálny vplyv za podmienok ustanovených živnostenským zákonom.

Podmienky prevádzkovania živnosti

Rozlišujeme:

- **všeobecné podmienky** (dosiahnutie veku 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony a bezúhonnosť). Vek sa dokazuje platným občianskym preukazom a bezúhonnosť výpisom z registra trestov;
- **osobitné podmienky** (predpísaná odborná alebo iná spôsobilosť). Preukazujú sa dokladmi o vzdelaní a praxi a inými dokladmi.

17. Vymenujte a charakterizujte jednotlivé druhy živností.

Rozlišujeme živnosti:

- **podľa požiadaviek na odbornú spôsobilosť – ohlasovacie živnosti.** Patria sem **remeselné živnosti** (vyžaduje sa pri nich odborná spôsobilosť, napr. zámočníctvo), **viazané živnosti** (odbornú spôsobilosť upravuje osobitný predpis, napr. prevádzkovanie autoškoly, masérské služby) a **voľné živnosti** (nevyžaduje sa preukázanie odbornej spôsobilosti, napr. upratovacie práce);
- **podľa predmetu podnikania.** Patria sem **obchodné živnosti** (napr. maloobchod), **výrobné živnosti** (napr. výroba nábytku) a **živnosti poskytujúce služby** (napr. preprava tovaru).

18. Charakterizujte osvedčenie o živnostenskom oprávnení a uveďte, kedy živnostenské oprávnenie vzniká a kedy zaniká.

Osvedčenie o živnostenskom oprávnení je doklad, ktorý oprávňuje fyzickú alebo právnickú osobu vykonávať ohlasovaciu živnosť.

Živnostenské oprávnenie **vzniká**:

- dňom ohlásenia alebo dňom začatia živnosti (ak je v ohlásení uvedený neskorší dátum).

Môže **zaniknúť**:

- smrťou fyzickej osoby,
- uplynutím doby (ak bolo oprávnenie vydané na určitú dobu),
- rozhodnutím odboru živnostenského podnikania (ak napr. živnostník porušil dohodnuté podmienky),
- zánikom právnickej osoby,
- na žiadosť podnikateľa.

19. Charakterizujte živnostenský register a uveďte, ako je určená miestna príslušnosť podnikateľa.

Živnostenský register je verejný zoznam živnostníkov v danom územnom obvode. Vedie ho príslušný odbor živnostenského podnikania.

Miestna príslušnosť podnikateľa je určená:

- u fyzickej osoby – trvalým bydliskom,
- u právnickej osoby – sídlom podnikania.

20. Charakterizujte obchodné spoločnosti a vymenujte ich formy.

Obchodné spoločnosti sú právnické osoby, ktoré sú založené za účelom spoločného podnikania alebo aj za iným účelom. Zakladateľmi sú fyzické alebo právnické osoby, ktoré vystupujú ako spoločníci.

Rozlišujeme:

- **osobné spoločnosti** (verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť),
- **kapitálové spoločnosti** (spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť, jednoduchá spol. na akcie).

21. Uveďte charakteristické znaky osobných spoločností a kapitálových spoločností.

Osobné spoločnosti majú tieto charakteristické znaky:

- osobná účasť spoločníkov na podnikaní;
- pri založení spoločnosti nie je povinný vklad (s výnimkou komanditistov) a nie je stanovené minimálne základné imanie;
- nemusia vytvárať osobitné riadiace orgány;
- neobmedzené ručenie spoločníkov za záväzky spoločnosti.

Kapitálové spoločnosti majú tieto charakteristické znaky:

- nevyžaduje sa osobná účasť spoločníkov na podnikaní;
- pri založení je povinný vklad a je stanovené minimálne základné imanie;
- vytvárajú sa osobitné riadiace orgány;
- spoločníci neručia za záväzky spoločnosti vôbec alebo len obmedzene do výšky svojho nesplateného kapitálového vkladu.

22. Uveďte základné znaky verejnej obchodnej spoločnosti.

| | |
|--------------------------|--|
| Založenie a vznik | Zakladá sa podpísaním spoločenskej zmluvy medzi dvomi alebo viacerými spoločníkmi a vzniká dňom zápisu do obchodného registra. |
| Obchodné meno | Musí obsahovať označenie „verejná obchodná spoločnosť“ alebo skratku ver. obch. spol. alebo v. o. s. |
| Financovanie | Výška základného imania nie je stanovená zákonom a vklad spoločníkov nie je povinný (môžu sa na ňom dohodnúť). |
| Ručenie | Spoločníci ručia za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne, neobmedzene celým svojím majetkom. Verejná obchodná spoločnosť zodpovedá za záväzky celým svojím majetkom. |
| Riadenie | Spoločnosť môžu riadiť a zastupovať navonok všetci spoločníci a pri rozhodovaní má každý jeden hlas (môžu sa dohodnúť inak). |
| Zisk/strata | Zisk, prípadne strata sa delí medzi spoločníkov rovnakým dielom (môžu sa dohodnúť inak). |
| Rezervný fond | Spoločníci nemusia vytvoriť rezervný fond. |
| Zrušenie a zánik | Spoločnosť zaniká vymazaním z obchodného registra, čomu predchádza jej zrušenie likvidáciou alebo bez likvidácie. |

23. Uvedte výhody a nevýhody verejnej obchodnej spoločnosti.

Výhody: nie je predpísaná výška základného imania; spoločníci sú osobne zainteresovaní na riadení spoločnosti; jednoduchá organizácia a riadenie spoločnosti.

Nevýhody: neobmedzené ručenie spoločnosti a spoločníkov; menšia možnosť získať úver z banky; nebezpečenstvo vzniku konfliktov pri väčšom počte spoločníkov.

24. Uvedte základné znaky komanditnej spoločnosti.

| | |
|--------------------------|---|
| Založenie a vznik | Komanditnú spoločnosť zakladajú dva typy spoločníkov: komplementári a komanditisti . Podpisujú spoločenskú zmluvu. Vzniká dňom zápisu do obchodného registra. |
| Obchodné meno | Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie „komanditná spoločnosť“ alebo skratku kom. spol. alebo k. s. |
| Financovanie | Výška základného imania nie je stanovená zákonom. Vklad je povinný u komanditistov vo výške najmenej 250 € . |
| Ručenie | Komanditisti ručia obmedzene do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri. Komplementári ručia neobmedzene celým svojím majetkom. |
| Riadenie | Spoločnosť môžu riadiť len komplementári. Sú štatutárnym orgánom spoločnosti. Každý spoločník má jeden hlas. Komanditisti majú právo na kontrolu spoločnosti. |
| Zisk/strata | Zisk, prípadne strata sa delí medzi skupinu komplementárov a komanditistov na polovicu. Polovica zisku po zdanení sa potom rozdeľuje medzi komplementárov rovnakým dielom a medzi komanditistov podľa výšky splatených vkladov. |
| Rezervný fond | Spoločníci nemusia povinne zo zákona vytvoriť rezervný fond. |
| Zrušenie a zánik | Spoločnosť zaniká vymazaním z obchodného registra, čomu predchádza jej zrušenie likvidáciou alebo bez likvidácie. Spoločníci majú nárok na podiel na likvidačnom zostatku. Komanditisti majú prednostné právo na vrátenie hodnoty splatených vkladov. |

25. Uvedte výhody a nevýhody komanditnej spoločnosti pre komplementárov a komanditistov.

Výhody:

- **pre komplementárov:** vklad nie je povinný; majú právo na obchodné vedenie spoločnosti a právo vystupovať ako štatutárny orgán;
- **pre komanditistov:** majú obmedzené ručenie; pri likvidácii majú prednostné právo na vrátenie hodnoty splateného vkladu; nemajú zákaz konkurencie.

Nevýhody:

- **pre komplementárov:** majú neobmedzené ručenie celým svojím majetkom a majú zákaz konkurencie;
- **pre komanditistov:** majú povinný vklad najmenej 250 €; nemajú právo na obchodné vedenie spoločnosti; nemajú právo vystupovať ako štatutárny orgán a majú obmedzenú možnosť kontroly.

26. Uvedte základné znaky spoločnosti s ručením obmedzeným.

| | |
|--------------------------|---|
| Založenie a vznik | Zakladá sa podpísaním spoločenskej zmluvy (najviac 50 spoločníkov) alebo zakladateľskej listiny (ak je 1 spoločník). Vzniká dňom zápisu do obchodného registra. |
|--------------------------|---|

| | |
|-------------------------|--|
| Obchodné meno | Obchodné meno musí obsahovať označenie „spoločnosť s ručením obmedzeným“ alebo skratku spol. s r. o. alebo s. r. o. |
| Financovanie | Základné imanie tvorí súhrn vkladov spoločníkov, minimálna výška je 5 000 € a minimálny vklad spoločníka je 750 € . Vklad môže mať peňažnú i nepeňažnú formu. Ak je iba 1 zakladateľ, musí byť základné imanie splatené v plnej výške, t. j. 5 000 €. |
| Ručenie | Spoločníci ručia za záväzky spoločnosti obmedzene do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného do obchodného registra. Spoločnosť ručí celým svojím majetkom. |
| Riadenie | Orgány: Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom, zasadá najmenej raz za rok, rozhoduje napr. o zmene spoločenskej zmluvy, o zvýšení alebo znížení základného imania, rozdelení zisku a i. Členmi sú všetci spoločníci, každý má jeden hlas. Dozorná rada je kontrolným orgánom, dohliada na hospodárenie spoločnosti a činnosť konateľov. Členom nemôže byť konateľ. Štatutárny orgán tvorí jeden alebo viacerí konatelia, ktorí sú poverení vedením spoločnosti. |
| Zisk/strata | Zisk, prípadne strata sa delí podľa splatených vkladov spoločníkov. |
| Rezervný fond | Ak sa nevytvorí rezervný fond už pri vzniku spoločnosti, tak je spoločnosť povinná vytvoriť ho v určenej výške počas podnikania. |
| Zrušenie a zánik | Spoločnosť zaniká vymazaním z obchodného registra, čomu predchádza jej zrušenie likvidáciou alebo bez likvidácie. Spoločníci majú nárok na podiel na likvidačnom zostatku, ktorý sa delí podľa splatených vkladov. |

27. Uvedte výhody a nevýhody spoločnosti s ručením obmedzeným.

Výhody: obmedzené ručenie spoločníkov do výšky nesplateného vkladu; spoločnosť môže založiť aj jedna osoba; výška základného imania je pomerne nízka; nie je nutná osobná účasť spoločníkov na riadení spoločnosti.

Nevýhody: obmedzený počet spoločníkov (max. 50); výška vkladu je predpísaná (min. 750 €), tvorba rezervného fondu je povinná; je menšia možnosť získať úver z banky.

28. Uvedte základné znaky akciovej spoločnosti.

| | |
|--------------------------|--|
| Založenie a vznik | Akciovú spoločnosť môže založiť jeden zakladateľ (ak je právnickou osobou) podpísaním zakladateľskej listiny, alebo dvaja alebo viacerí zakladatelia podpísaním zakladateľskej zmluvy. Môže byť založená: <ul style="list-style-type: none"> ▪ na základe výzvy na upisovanie akcií, ▪ bez výzvy na upisovanie akcií (ak sa zakladatelia dohodnú, že splatia celé základné imanie spoločnosti). Akciová spoločnosť vzniká dňom zápisu do obchodného registra. |
| Obchodné meno | Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie „akciová spoločnosť“ alebo skratku akc. spol. alebo a. s. |
| Financovanie | Povinná hodnota základného imania je 25 000 € ; pred zápisom do obchodného registra musí byť upísaná celá hodnota základného imania a splatených najmenej 30 % z peňažných vkladov. |
| Ručenie | Akciónári neručia za záväzky spoločnosti, môžu prísť len o hodnotu svojich akcií. Akciová spoločnosť ručí celým majetkom. |

| | |
|-------------------------|--|
| Riadenie | Akcionári nie sú povinní osobne sa podieľať na činnosti spoločnosti. Orgány: Valné zhromaždenie akcionárov je najvyšším orgánom, môžu sa na ňom zúčastňovať všetci akcionári, zasadá najmenej raz za rok, schvaľuje stanovky, rozhoduje napríklad o rozdelení zisku, zvýšení alebo znížení základného imania, zrušení spoločnosti, volí a odvoláva členov predstavenstva a dozornej rady. Predstavenstvo je štatutárnym orgánom spoločnosti, riadi jej činnosť a koná v jej mene. Má minimálne 3 členov. Zabezpečuje vedenie spoločnosti, vedenie účtovníctva a i. Zvoláva valné zhromaždenie. Dozorná rada je kontrolným orgánom spoločnosti. Musí mať aspoň 3 členov, ktorí sa volia maximálne na 5 rokov. Dohliada na činnosť predstavenstva a celej spoločnosti. |
| Zisk | Valné zhromaždenie určuje časť zisku na rozdelenie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ dividendy – podiel akcionárov na zisku, ▪ tantiémy – podiel členov predstavenstva a dozornej rady na zisku. |
| Rezervný fond | Akciová spoločnosť vytvára pri svojom vzniku rezervný fond v určenej výške. Je povinná každý rok ho dopĺňať o sumu určenú v stanovách. |
| Zrušenie a zánik | O zrušení spoločnosti rozhoduje valné zhromaždenie. Spoločnosť zaniká vymazaním z obchodného registra. |

29. Uvedte výhody a nevýhody akciovej spoločnosti.

Výhody: spoločnosť má možnosť získať viac prostriedkov na investovanie; má ľahší prístup k úverom; má profesionálne vedenie; je tu výraznejšie oddelenie vlastníkov akcií od manažmentu spoločnosti.

Nevýhody: vysoké povinné základné imanie (min. 25 000 €); menšia pružnosť v rozhodovaní; vzniká riziko konfliktov medzi vlastníkmi akcií, manažérmi a zamestnancami.

30. Uvedte základné znaky jednoduchej spoločnosti na akcie.

| | |
|--------------------------|--|
| Založenie a vznik | Môže ju založiť jedna alebo viacero osôb zakladateľskou listinou alebo zakladateľskou zmluvou iba formou notárskej zápisnice. Nemôže byť založená na základe výzvy na upisovanie akcií. Vzniká zápisom do obchodného registra. |
| Obchodné meno | Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie jednoduchá spoločnosť na akcie ale skratku (j. s. a.). |
| Financovanie | Hodnota základného imania musí byť aspoň 1 €. Minimálna hodnota akcie je 1 cent. Pred zápisom spoločnosti do obchodného registra musí byť upísaná celá hodnota základného imania a splatené všetky vklady. Akcie nemôžu byť v listinnej podobe, ale iba v zaknihovanej a môžu znieť len na meno. |
| Ručenie | Akcionári neručia za záväzky spoločnosti. Spoločnosť ručí celým svojím majetkom. |
| Riadenie | Má rovnaké orgány ako akciová spoločnosť: valné zhromaždenie akcionárov, predstavenstvo, dozorná rada (nemusí ju mať). |
| Zisk | O rozdelení zisku rozhoduje valné zhromaždenie. |
| Zrušenie a zánik | Spoločnosť zaniká vymazaním z obchodného registra. O zrušení rozhoduje valné zhromaždenie. |

31. Uvedte základné znaky družstva.

| | |
|--------------------------|---|
| Založenie a vznik | Je založené na ustanovujúcej schôdzi členov, kde sa určí výška zapisovaného základného imania, schvália sa stanovy a zvolia sa orgány družstva. Vzniká zápisom do obchodného registra. Musí mať najmenej 5 fyzických osôb alebo 2 právnické osoby. |
| Obchodné meno | Obchodné meno musí obsahovať označenie „družstvo“. |
| Financovanie | Základné imanie družstva tvorí súhrn členských vkladov. Musí byť najmenej 1 250 € . |
| Ručenie | Členovia družstva neručia a nezodpovedajú za záväzky družstva. Družstvo ručí za záväzky celým svojím majetkom. |
| Riadenie | Orgány: Členská schôdza je najvyšším orgánom. Rozhoduje o základných otázkach činnosti družstva, schádza sa minimálne raz za rok. Pri hlasovaní má každý člen družstva jeden hlas. Predstavenstvo je štatutárnym orgánom družstva. Riadi činnosť družstva. Zo svojich členov volí predsedu družstva. Kontrolná komisia je kontrolným orgánom. Zodpovedá sa členskej schôdzi a kontroluje činnosť družstva. |
| Zisk | Zisk sa rozdeľuje podľa podielu vkladu člena na celkových splatených vkladoch. |
| Nedeliteľný fond | Družstvo je povinné pri vzniku vytvoriť nedeliteľný fond a každý rok ho dopĺňať, kým nedosiahne určenú výšku. |
| Zrušenie a zánik | Družstvo zaniká výmazom z obchodného registra, čomu predchádza vstup družstva do likvidácie. |

32. Uvedte výhody a nevýhody družstva.

Výhody: jednoduchý vznik a zánik; výška minimálneho základného imania je nízka; členovia neručia za záväzky družstva; družstvo uspokojuje potreby svojich členov.

Nevýhody: malý kapitál; tvorba nedeliteľného fondu už pri založení družstva.

33. Charakterizujte osobitné formy podnikania.

Osobitné formy podnikania majú tieto **spoločné znaky:**

- nemajú právnu subjektivitu (ich založením nevzniká nový právny subjekt);
- nezapisujú sa do obchodného ani iného registra;
- nemôžu ako celok ručiť za záväzky voči tretím osobám.

Patria sem tiché spoločenstvo a združenie osôb na spoločné podnikanie.

Tiché spoločenstvo je zvláštnou formou spoločného podnikania na základe **zmluvy o tichom spoločenstve**. Zmluva má písomnú formu, upravuje ju Obchodný zákonník a nezapisuje sa do obchodného registra. Tichý spoločník sa zaväzuje poskytnúť podnikateľovi vklad, jeho účasť nie je verejne známa. Má právo nahliadať do dokladov a má nárok na podiel na zisku, ale je povinný podieľať sa aj na prípadnej strate. Nemusí sa osobne zúčastňovať na podnikaní a môže byť tichým spoločníkom u viacerých podnikateľov. Nenesie veľké riziko, lebo ručí len do výšky vkladu. Podnikateľ získa od tichého spoločníka peniaze, majetok alebo práva, ale nie je ním obmedzovaný v podnikaní.

Združenie osôb na spoločné podnikanie vzniká na základe **zmluvy o združení**. Zmluvu upravuje Občiansky zákonník. Niekoľko fyzických alebo právnických osôb sa združí na dosiahnutie dohodnutého cieľa podnikania. Združenie nemá právnu subjektivitu a nezapisuje sa do obchodného registra. Pri rozhodovaní má každý účastník združenia jeden hlas. Voči tretím osobám sú účastníci zviazaní spoločne a nerozdielne. Po rozpustení združenia majú nárok na vrátenie vložených peňazí alebo majetku. Získaný majetok si rozdelia rovnakým dielom.